

Uit de pastorie - 26 juli 2019

De dingen die voorbijgaan

In de tijd na Pinksteren wordt veel uit het boek Handelingen gepreekt. In de praktijk is dat vooral uit de eerste helft van Handelingen, tot aan hoofdstuk 17 (Paulus in Athene, de Areopagus). Meestal breekt dan de zomervakantie aan en ontstaat er een soort 'knip': na de vakantie beginnen veel predikanten aan vervolgstof uit andere Bijbelboeken. Het tweede deel van Handelingen wordt volgens mij veel minder bepreekt, op een enkele bekende tekst na (zoals Hand.24:25 en 26:28). Daarom vond ik het fijn om zondagmorgen met u en jullie te studeren in die latere hoofdstukken van Handelingen. De vele plaatsnamen die we daar tegenkomen, staan prachtig ingetekend op de kaartjes van Paulus' zendingsreizen die achter in veel bijbels te vinden zijn. Veelzeggend is het dat Paulus na het voltooien van zijn derde reis nog twee steden wil bezoeken: de hoofdstad van het Jodendom en de hoofdstad van het heidendom. Overal moet de Naam van de Heere Jezus uitgeroepen worden. Want er is voor Jood en heiden maar één Naam waardoor wij zalig moeten worden. Voor ons leverde deze geschiedenis twee mooie thema's op: op welke manier kun je bij het ouder worden de Heere nog dienen in Zijn Koninkrijk, en hoe onderscheid je de Heilige Geest en onze eigen geest als je bepaalde overtuigingen hebt? Wat dat laatste betreft, leerden we in ieder geval dat de oprechtheid van een overtuiging niet hetzelfde is als de juistheid van die overtuiging.

Dat is best wel spannend. Ik herinner me een gesprek in een vorige werkgemeenschap, waar we als predikanten spraken over prediking in deze tijd. Op de vraag wat het allerbelangrijkste in een preek is, zei iemand: authenticiteit. Iedereen stemde daar mee in, en dat bevreemdt ook niet als je luistert naar de huidige communicatietheorieën. Zonder het belang van authenticiteit te ontkennen, vind ik het toch een te smalle en gevaarlijke basis voor gezagsvolle prediking. Natuurlijk word je meegenomen in een preek als je merkt dat de prediker er met zijn hele bestaan bij betrokken is. In Handelingen 18 komen we ook zo'n gloedvolle prediker tegen: Apollos. Priscilla en Aquila merken echter dat zijn prediking niet de volheid van Christus kent, en leggen hem de weg van God (de weg van Jezus in kruis en opstanding) nauwkeuriger uit. De mensen in Berea onderzochten in het Woord (dagelijks!) of de dingen die hen verkondigd werden, zo waren (Hand.17:11). Je kunt er in al je authenticiteit echt helemaal naast zitten. Bovendien lopen we het gevaar om een preek naast ons neer te leggen of af te schrijven, omdat die niet zo authentiek overkwam. Sprak de Heere in die preek dan niet? Is de Heere gebonden aan authenticiteit? Hij is gebonden aan Zijn Wóórd. We moeten als predikers en hoorders er van doordrongen zijn dat we in het spreken en luisteren allemaal met een stuk communicatietheorie te maken hebben, maar we moeten er tegelijk voor waken dat het communicatieve doorslaggevend wordt in de vraag of God in een preek sprak of niet. Mooie dingen om in de vakantie over na te denken!

's Middags hield ik dezelfde preek overigens in Oosterwolde, met een mooi nagesprek in de consistorie.

In de avonddienst lazen we de één-na-laatste zondag van de catechismus. In zijn preek over deze zondag gaat Smijtegelt (1665-1739) nogal diep in op het woordje 'en', waarmee de vijfde bede begint. De catechismus lijkt dit woordje vergeten te hebben. Door het woordje 'en' verbindt de Heere Jezus drie beden aan elkaar tot één dagelijks gebed. Wij mogen dus ook dágelijks bidden om vergeving van onze schulden, dus meer dan 70 maal 7 maal! Wat getuigt dat toch van een peilloos grote liefde van de Heere Die zo mild is in het schuld vergeven. Maar wat is onze verootmoediging en ons schuldbesef vaak schraal, oppervlakkig, vluchtig. Ook dáár hebben we dan weer vergeving en genade voor nodig. Belijd het de Heere maar: Ik heb er last van dat ik er zo weinig last van heb; ik heb er zorg om dat ik er zo weinig zorg om heb; ik lig er wakker van dat ik er zo weinig van wakker lig. Hij weet het allang – waarom zouden we het verzwijgen?

De dingen die komen

Komende zondag is de laatste voor de vakantie van ons gezin. In de morgendienst lezen we verder in Handelingen 21. Daar komt de spanning openbaar tussen de Joods-christelijke moedergemeente in Jeruzalem en de heiden-christelijke gemeenten buiten Israël. Die spanning richt zich hier op Paulus die men mede verantwoordelijk houdt voor het feit dat heiden-christenen zich niet aan tal van Joodse wetten houden. Nu heeft Paulus in zijn eerste Korinthebrief al iets geschreven over de manier waarop je in de gemeente met elkaar omgaat als het om dit soort gevoeligheden gaat ('sterken en zwakken'). Nu geeft hij daarvan in Jeruzalem zelf ook een bijbels voorbeeld. Het voorkomt echter zijn arrestatie niet.

's Avonds hoop ik na heel lange tijd weer in Krimpen voor te gaan. Ook daar zien we naar uit.

Op 4 augustus hopen twee emeritus predikanten voor te gaan in de bediening van de verzoening.

Rijk gezegende diensten, hier en elders, toegewenst!

Intussen denk ik al diep na over de diensten na de vakantie. In de 'feestloze' periode tot advent preek ik graag vervolgstof; de afgelopen jaren waren dat de Filippensenbrief en Prediker. Het lijkt me goed om nu aan oudtestamentische verhaalstof te beginnen, iets waarover ik zelf ook nog niet eerder of heel lang niet gepreekt heb. Een van de aartsvaders, richters of koningen van Israël? Ik ben er nog niet helemaal uit.

Voor de avonddiensten komt de vraag op wat we gaan doen als de catechismus uit is. Alleen zondag 52 is nog aan de beurt. Graag behouden we het karakter van de leerdiensten. Onderwijs in het christelijk geloof blijft broodnodig én er is ook honger naar. Al een hele tijd loop ik met de gedachte om in de leerdiensten zogenoemde apologetische thema's te behandelen: hoe verantwoorden wij het christelijk geloof in een niet-christelijke omgeving? Het zijn vooral een paar heikele thema's waarop we niet alleen van buitenaf bevraagd worden, maar waarbij het ook van binnen diep kan knagen: is de Bijbel echt wel waar? Is het wel eerlijk dat er een hel is? Heeft de wetenschap het geloof niet allang achterhaald? Bestaat God eigenlijk wel en kun je dat 'bewijzen'? En op welke manier kun je daarover met niet-christenen spreken? Daarbij denk ik ook na over de vraag hoe we ons op deze diensten voorbereiden en hoe we ze na afloop verwerken.

De dingen die blijven

We werden opgeschrikt door een dodelijk ongeluk aan de Oostelijke Rondweg. Bijna elke dag lezen we berichten over mensen die een niet-natuurlijke dood stierven, maar door geweld of ongelukken om het leven kwamen. Zondagavond zongen we Psalm 90. Daarin belijden we dat wij mensen van de dag zijn. Alles wat we hebben en zijn, gaat voorbij. Meestal vergissen we ons in het moment, waarop ons einde komt. We rekenen meestal te ruim. Machteloos moeten we toezien hoe ons alles, ook het leven zelf, uit handen geslagen kan worden. De catechismus opende ooit met die veelzeggende vraag wat in dit alles je enige troost is. Een troost die het niet alleen houdt in het leven, maar ook in het sterven. Aan die twee voorwaarden voldoet geen enkele vorm van troost. Alleen het zaligmakende werk van de Heere Jezus geeft houvast in leven en sterven. Alleen in Zijn Woord is het eeuwige leven. Is uw enige troost in Hém? Hij maakt niet beschaamd. Hij is in nood en dood nabij. Zoek wat blijvend is: zoek Hem!

Nog even iets anders

Als een soort zomerproject ben ik bezig me te verdiepen in leven en werken van ds. H.E. Gravemeijer (1813-1890). Hij stond van 1878 tot 1885 in Elburg en ging hier met emeritaat. Zijn portret hangt in de consistorie van de Grote Kerk. Hij is in het rechtzinnig deel van de Nederlandse Hervormde Kerk bekend geworden door zijn driedelig Leesboek Gereformeerde Geloofsleer, een soort dogmatiek. Ook schreef hij een catechisatieboekje, dat hij ongetwijfeld ook in Elburg heeft gebruikt.

In ds. Gravemeijer komen een oer-hervormd kerkelijk standpunt en oer-gereformeerd belijden indringend bijeen. Nu ben ik eigenlijk benieuwd of er nog mensen zijn die hun grootouders over ds. Gravemeijer hebben horen vertellen en of er nog geschriften van ds. Gravemeijer circuleren uit wat vorige generaties ons hebben nagelaten. Ik houd me van harte aanbevolen!

Ten slotte

Maandag gaat onze vakantie in. We gaan drie weken in zomerslaap als het om ons werk in kerk en gemeente gaat. We mogen een Heiland dienen die ook tegen Zijn discipelen zegt dat ze even moeten uitrusten (Markus 6:31), omdat ze zelfs geen tijd namen om te eten. Het woord 'vakantie' staat dan wel niet in de Bijbel, maar de Heere Die zelfs voor dorsende ossen Zijn milde wetten geeft, schenkt ook degenen die in het Evangelie arbeiden tijden van verkwikking en opademing. In de vakantie hoop ik het nieuwste boek van de Franse schrijver Michel Houellebecq, 'Serotonine', te lezen. Houellebecq is, net als de Vlaamse psychiater Dirk de Wachter, erg kritisch op onze tijd en cultuur. Dat is hij niet zozeer vanuit christelijk oogpunt. Gilbert Baudet (Forum voor Democratie) heeft zich in het openbaar op dit laatste boek beroepen – terecht? In ieder geval helpen zulke boeken mij, onze tijd te doorlichten en te verstaan. Ook niet-christenen kunnen rake analyses maken van de tijd waarin wij leven en ze kunnen daarmee verrassend dicht bij Bijbelse inzichten komen.

Voor vakantiedagen waarin minder intellectuele inspanning gewenst is, ligt het boek van Fred van Lieburg over de synodestad Dordt klaar. Probeert u deze vakantie ook iets inhoudelijks te lezen?

Misschien een stapel Waarheidsvrienden waar u de afgelopen maanden niet aan toe kwam, misschien een Bijbelstudie- of meditatieboekje. Er staat vast nog wel een boek in uw kast dat u ooit kreeg maar nog nooit las. Neem en lees!

We wensen u en jullie allen Gods zegen toe voor iedere dag die Hij geeft. Zoekt dagelijks Zijn aangezicht, denk aan hetgeen Hij heeft verricht. Hij beware ons allen, ook wanneer we op reis gaan/zijn.

Mede namens mijn vrouw een heel hartelijke groet,
Uw A.J.M.